

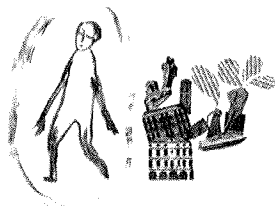

Rozhovor s Lily Císařovskou:

„Žádný text si nepřečtete
tak pozorně jako ten, který
překládáte.“

Strana 8

Osobnostní růst: Meditace a sebepoznání

Strana 14

Anketa:

Jak vidí naši FHS
studenti jiných vysokých škol?

Strana 11

Cestopis:

O tlachání v Istanbulu a
o policejním násilí.

Strana 16

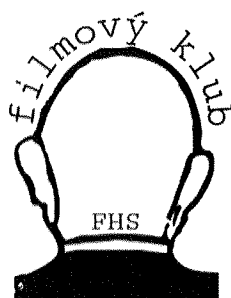
Kultura:

„Když chceš umřít, udělej to!“

Strana 18

Filmový klub FHS:

Na co se můžeme těšit v březnu?

Strana 20

Historicky první ples FHS

Najdi kvapem své silonky či frak

První studentský ples FHS se blížil. Humanitní plesová sláva propukne v sobotu 15. března. Tohoto dne se bude v KD Barikádníků dít mnohé. Je objednáno 600 chlebičků a prodáno 300 zeleno-zlatých vstupenek.

Kulturní dům Barikádníků bude v půli března v humanitním obležení. Do sálu, který stojí nedaleko stanice metra Strašnická, dorazí stovky studentů naší školy. Pozvání na ples přijali i někteří učitelé či jiní zaměstnanci fakulty. A snad dobře učinili. Program plesu je totiž fajnový. Během večera bude k tancům rozličným hrát Big Band Františka Solaře. Tedy dostane se na tance skočné, klasické, jiskrné i bluesově snivé. Před půlnocí pak pódium ovládne skupina Timudej, která nechá zaznít sálem veselé ska rytmy.

Studenti fakulty humanitních studií se konečně dočkali a mají svůj ples!
autor plakátu: Karel Prokeš

Dostanete kanára

Jiným bodem programu plesu je slosování vstupenek. A vstupenky jsou slosovatelné všechny. Proto si tu svou po vstupu do sálu uchovejte při sobě, abyste pak nelitovali. Cen, které lze během losování vyhrát, je několik desítek. Tedy věřte ve své šťastné číslo

a přízeje osudu. Domů si můžete odnést startky podepsané profesorem Sokolem či certifikát na odběr živého tvora. „Docent Zdeněk Pinc nám daroval certifikát na podzimní odběr dvou kanárků z vlastního chovu,“ informuje radostně Lucka Poštoňková.

Pokračování na straně 3

Studenti! Rozlučte se s IS, chystá se na vás SYSEL

Fakultu humanitních studií čeká na začátku září přechod na novou verzi IS, známou pod názvem SYSEL. Informace o tom, co nám nový systém přinese, dodal časopisu HUMR doktor Josef Kružík.

Nynější fakultní systém IS máme od Masarykovy univerzity v Brně. Důvodem změny je přechod na systém, který v současné době užívá Univerzita Karlova. SYSEL by měl studentům ulehčit řadu studijních záležitostí. Snazší by mělo být podávání žádostí o ubytování na koleji a žádostí o ubytovací a sociální stipendia. Pokud se rozhodnete využít programu Erasmus a odjet na semestr či dva do zahraničí, od příštího akademického roku pro vás bude díky „systovi“ vyřizování všech záležitostí ohledně zahraničního studia o trochu snazší. Velmi zajímavá změna nastane při zápisu, kdy pomocí propojení systému s ostatními fakultami UK, které „sysla“ také používají, bude možné si zapisovat volitelné kurzy na dalších fakultách UK. Přihlásit se na

kurzy vypisované jinými fakultami bude tedy stejně snadné jako přihlášení na kurzy FHS.

Nenastane ale moc velký příliv studentů z dalších fakult na již tak nabitě volitelné kurzy na FHS? Doktor Kružík mě ujistil, že to se bude v souladu s pravidly UK ještě dolaďovat. Navíc na jiných fakultách nemají díky omezenému prostoru pro zápis volitelných kurzů příliš vysokou motivaci vyhledávat kurzy ještě na dalších fakultách. Toto mně osobně přijde jako poměrně zásadní změna, protože s ohledem na obecnější náplň bakalářského studia na FHS se mohou studenti, kteří se více zaměřují na jeden obor, poohlédnout po volitelných kurzech vypsanych přímo fakultou specializující se na tento obor.

Menší zápory nového systému

Nový systém má i dva zápory. Za prvé, chybí v něm systém e-learningu, nemá tedy podatelný, odevzdávací a možnost vyvěšovat

materiály v elektronické podobě. Za druhé, nemá žádné komunikační nástroje, jakými jsou nyní diskusní fóra a vývěska. Doktor Kružík mě nicméně ujistil, že ani o jedno fakulta neprijde.

Pro zajištění e-learningu a komunikace padla volba na systém MOODLE. Nynější IS se tedy rozdělí na dvě části – organizační systém od UK, který bude obsahovat naše kurzy, známky nebo žádosti o stipendia, a systém MOODLE, zajišťující online sociální život fakulty, s možností emailů, diskusních fór, chatu a výměny elektronických materiálů.

Další změnou bude přechod z nynějších FHS bodů na klasické školní známky od jedné do čtyř. Znamka 1 až 3 přitom znamená úspěšné splnění kurzu a 4 neúspěšné. Doktor Kružík zdůrazňuje, že se nejedná o přesypaní kreditů. Veškeré nynější hodnoty zůstanou tak, jak jsou, pouze se převedou na jiný systém.

Pokračování na straně 5

Lidská zkušenost dává dějinám úplně jiný rozměr

Šla jsem si povídat, spíš poslouchat, než povídat a moc jsem se na to těšila. Mířila jsem do Ústavu pro soudobé dějiny AV ČR, který sídlí ve Vlašské ulici. Byla to má první návštěva a hned jsem závistí oněměla. Dvůr vydlážděný kostkami a po straně zarostlé schůdky vedoucí do zahrady – bože, tady musí radost být, pracovat a tvořit, napadlo mě. A taky se tu s radostí a elánem pracuje a tvoří. A tak se posadte, milé děti, uvařte si šálek jakostní kávy a začtěte se do prvního dílu povídání Doc. PaedDr. et Mgr. Miroslava Vaňka, PhD., vedoucího Centra orální historie, předsedy České asociace orální historie a od září i hlavní postavy nového magisterského oboru Orální historie... Kdo by se tedy v budoucnu rád naučil metodě oral history, bude pro něj tento vícedílný rozhovor potěšením...

Povídání s jedním ze zakladatelů, průkopníků a otců oral history v Čechách nemůže začít ničím jiným, než že se Vás zeptám na Váš život: kdy a kde jste se narodil, z jaké rodiny pocházíte, kdo byli vaši rodiče... ale i jak jste se dostal od Vámi nejprve studované pedagogiky a psychologie k historii, zda Vás rodiče ke studiu motivovali...

Narodil jsem se v roce 1961 v Teplicích a žil jsem tam 19 let. Maminka i oba dědečkové byli učitelé a pořád mi vyprávěli příběhy ze Sudet, kde jsme žili. Byly to dost pohnuté historie – oni byli Češi a žili tam před válkou a po válce se opět vrátili, takže měli určitou zkušenost, jak když byli vyháněni, tak když se vraceli a byli vyháněni Němci. Nezávisle na sobě mi tak popisovali zkušenosti – a to musím zdůraznit, že jeden děda byl komunist a druhý naopak antikomunist – že Češi se vůči Němcům chovali daleko hůř než naopak. To mě dost oslovilo, ač to byla informace, kterou jsem nezádal, ale pořád mi v hlavě hlodala, ptal jsem se, jak se mohli Češi chovat hůř, když válka byla tak strašná... ale pak když jsem poslouchal ty dennodenní příběhy a pochopil, myslím, že to bylo opravdu osklivé.

Když si zpětně vzpomínám, tak si uvědomuji, že všechno, co jsem kdy zkoušel, vyšlo až na druhý pokus. Dnes můžu jednoznačně říct, že na první pokus mi nevyšlo snad vůbec nic. Na gympl jsem se nedostal na první pokus,

na vysokou jsem se nedostal, s docenturou téměř to samé, a kdybych zabíhal až do extrémů, tak ta byla dokonce až na třetí. To mi ukázalo, že v životě to

Z ruštiny jsem maturoval za 4, nešlo mi to a nechtěl jsem se to učit a občanka tehdy byla taky dost děsná, ale na poslední chvíli jsem se na ni přihlásil.

foto: archiv Miroslava Vaňka

není všechno až tak lehký, ale všechno mi to k něčemu určitě bylo. Uvědomil jsem si, co to znamená studovat, a začal jsem si toho víc vážit.

Na základce jsem měl samý jedničky a to si vůbec nepamatuji, že bych se učil. To špatný přišlo až pak, na gymplu. Měl jsem vyrábět nějaký posuvný měřítko v Sometu Teplice a byl jsem levej, že bych asi zničil celý národní hospodářství, a maminka plakala a tatínek z toho jenom kouřil a kouřil, až je děda poslal na KV KSČ to nějak vyřídít. Rodiče nikdy nebyli ve straně, ale táta si mnohokrát pouštěl pusku na špacír a asi to na něj někdo řekl. Teplice jsou taky známé kulturní místo, mají specifického ducha a mísí se tam německá, židovská a česká kultura a naši byli opravdu hodně komunikativní. Malíři, výtvarníci a umělci si u nás podávali dveře. Někteří byli fakt blázni, pamatuji si, že jeden nám na pozdrav vypínal pojistky a druhý zas pomaloval dveře. Taky třeba

Landovský se zná s mou maminkou a prostě to všechno dohromady asi dávalo na venek nějaký signál. Já jsem to nikdy nevěděl, jak to bylo a ani nechtěl

vědět, jestli na nás někdo donášel. I moji rodiče, tatínek tedy zemřel už v roce 1990, si chtěli uchovat na všechny spíš jen to kladné než nějakou špinu.

„V roce 1979 jsem poprvé poznal v záchvěvu důležitost oral history.“

Takže jsem nakonec studoval na gymplu v Duchově. Tam panovala zvláštní atmosféra – liberálnější a uvolněnější než kde jinde. Vyučovali tam odsunutí učitelé, kteří měli nějaké škraloupky, a studovaly děti, které na tom byly taky tak. Mně ale v té době začaly zdravotní problémy, protože spadl kyslíčnicku siřičitého mi začal leptat sliznice a ve třetáku jsem chyběl až šest set hodin. K tomu jsem se začal taky samozřejmě flákat, protože jsem měl vyloženě strach z matky, které jsem vůbec nerozuměl, no, a nakonec to dopadlo tak, že jsem si zopakoval třeták.

V roce 1979 jsem poprvé poznal v záchvěvu důležitost oral history. Fungoval systém, který zakazoval některým profesím vyjet z regionu. Například na Teplicku byl nedostatek učitelů, lékařů a technickohospodářských pracovníků. Moji rodiče se chtěli kvůli mně přestěhovat, ale spadali právě do těch zakázaných škatulek – máma byla učitelka a táta dělal konstruktéra odsířovačů (ač mu bylo jasné, že to, co dělají, s materiálem, jaký byl k dispozici, je úplně k ničemu a dost ho to trápilo). Oni prostě nedali lidem v jiném kraji práci, nebo naopak byt a to šlo spolu ruku v ruce, nešlo jedno bez druhého. A jak se tomu naši vyhnuli? Vyřešili to telefonem. Sice tam bylo jistě nařízení, zabránit vylidnění kraje těmito profesemi, ale nikde nebylo, jak tomu zabránit. To šlo jen přes telefon. To už se v archivech nezaznamená. Sám sebe jsem se ptal, jak se to všechno událo ve skutečnosti? Poprvé jsem si uvědomil, že otisk nedávné historie se v archivech už celý nenajde, protože nastoupily nové technologie. Ten zákon byl pak zrušen v roce 1981 a začali spíš lidi podplácet. Kdo v kraji vydržel deset let, dostal pohřebné a dva tisíce, aby se mohl jet rekreovat.

My jsme se odstěhovali do strašný vesnice, z padesátitisícového lázeňského města, které mělo osm kin, tři divadla a žilo to tam, jsme se najednou celá rodina, kvůli mně, za to rodiče vážně obdivuji, ocitli v Pačejově, ležícím mezi Plzní a Klatovy, a já jsem tam dohodil gympl.

„Tenkrát byla taková doba, že nikdo nechtěl nic riskovat.“

Když jsem stál před tím, co dál, tak mě maminka naočkovala, ať jsem učitelem. Nalákala mě na dlouhé prázdniny a na řeči, jaká je to výborná radost, práce s dětmi. Ale jak to tak bývá, temnější stránky mi zamlčela. Jaké jsou to nervy bez odpovídajícího finančního ani žádného jiného ocenění...

Na přijímačky jsem si vybral obor čeština a dějepis v Plzni. Ani jsem si nevzdechnul, že by mě třeba v Praze vzali. Tenkrát byla taková doba, že nikdo nechtěl nic riskovat. Úplně živě jsem si představoval, jak budu celý život učit na základce, v lepším případě na gymplu, a když budu mít štěstí, tak se k padesátce stanu ředitelem. Tak se rýsovala má kariéra.

Ale dva měsíce před zkouškami zrušili stávající obory a místo čeština-dějepis vznikly dva nové: ruština-dějepis a čeština-občanka. Z ruštiny jsem maturoval za 4, nešlo mi to a nechtěl jsem se to učit a občanka tehdy byla taky dost děsná, ale na poslední chvíli jsem se na ni přihlásil. Protože to ale schvaloval krajský výbor KSČ, tak jsem zase propadnul, i když jsem češtinu udělal docela dobře. Já si ještě pamatuji, vidím to jako dnes, jak jsem vyplňoval ty testy a vedle mě holčina v půlce času skončila a vytáhla si štrikování. S údivem jsem na ni zasyčel: „Ty už jsi hotová?“ a ona: „No,“ a pak se mě zeptala „Ty tady nemáš žádnou protekci? Tak to se nechytáš.“ dodala. A bylo to tak – zbyly mi dvě možnosti. Buď jít na dva roky vojnu, nebo se někam rychle dostat. Dilema se rychle vyřešilo. Ze schránky na mě jednoho dne vypadly dvě obálky: jedna byla povolávací rozkaz a druhá rozhodnutí o přijetí na učitelství na základních školách, pro ty malinký děti, s tím, že mně uznají češtinu, ale musím si k tomu udělat zkoušky z výchov – to znamená tělesná, výtvarná a hudební výchova. Se zatnutými zuby jsem to udělal a rozhodl se, že při tom začnu ještě dělat něco jiného a zažádal si, zda můžu paralelně studovat psychologii a dějepis. Nakonec mi to povolili, ale děkan Březina mě osobně upozornil, že to nechápe, proč to dělám, když diplom stejně nikdy nedostanu. Národka mi ale dala parádní studentský život. Když jsem ji

končil, měl jsem psychologie tři roky a dějepis tři semestry a musel jsem na rok na vojnu.

Když jsem se vrátil, tak mi řekli, že na to, abych to dostudoval, to musím při zaměstnání opravdu celý dát znovu. To bylo už v Praze v roce 1986. V praxi u dětí mi došlo, že to opravdu není pro mě, že to já dělat nemůžu. Byli fajn, třetí třída, ale dobré jen jako roční zkušenost. Když jsme jeli do divadla, nervózní paní v tramvaji a nevlídný uvaděčky způsobily, že jsem si musel vzít jeden prášek na hlavu, než jsme vyjeli, a druhý, když jsme dojeli. Znovu jsem tedy začal na šest let při práci studovat obor dějepis-čeština. Taky jsem si v prosinci 1989 dodělal PaedDr. – to obsahovalo zkoušku z pedagogiky a psychologie se zaměřením na zdravotní tělesnou výchovu. Z toho předmětu jsme jediný s kolegou dostali jedničku a za odměnu nás poslali do Teplic, do mého rodného města, na masérský kurz. To pak byla sranda, po revoluci jsme si říkali, že si otevřeme masážní salon. V 92. jsem skončil svou druhou vysokou školu, s aprobací pro druhý stupeň základek a gymnázia.

„Jednoho dne byl Havel na filozofické fakultě v Praze a já si ho šel poslechnout.“

Když přišla revoluce, to se mě každý ptá, co jsem tehdy dělal. Nedělal jsem nic, ležel jsem s angí-

nou, a ani kdybych nebyl nemocný, tak bych taky nebyl žádným hrdinou Národní třídy.

Když jsem ale psal diplomku, tak jsem se naivně rozhodl, že v ní vyřeším rok 89. Jednoho dne, byl Havel na filozofické fakultě v Praze a já si ho šel poslechnout. Tehdy zmínil, že má kazety jednání Občanského fóra s komunisty a že je mu divné, že to nikdo nechce. Hned ten den jsem mu napsal dopis a požádal ho o ně. Docela legrační je, že tahle epizoda se dostala do knížky „Zrychlený tep dějin“ z roku 1991, kde se píše: „...Stanislav Devátý si postupně nahrané kazety odnášel do parlamentu a v listopadu 1990 si o ně napsal pan Miroslav Vaněk jako podklad pro diplomovou práci „17. listopad – Pád totalitního režimu v Československu“. Poslaly se mu přílohou Studentských listů.“ Což podle mě docela dokresluje atmosféru té polistopadové doby. Na konci on ještě děkuje a píše: „Panu Vaňkovi, jaká to podivuhodná shoda přijmení s Havlovou divadelní postavou, vůči němu pociťuji jistý morální dluh, pošlu signální výtisk této knihy.“ Takhle jsem se dostal tedy do podvědomí pana prezidenta.

Den poté, co jsem si požádal o ty dopisy, mě pozval pan Otáhal do Ústavu, že slyšel, že chci psát o Listopadu a to se pro mě stalo

třetí fakultou. To, co jsem se naučil na té pedagogické, bylo zapomenuto a najednou jsem poznal, co je to historické řemeslo. Co je to práce s prameny. To mě předtím moc nenaučili. Tam mi taky vnukli myšlenku, že se mám soustředit jen na určité události Sametové revoluce a tak jsem se soustředil jen na děje v regionu Plzně. V roce 1990 použil rozhovory. Nepojmenoval jsem to tehdy ještě orální historie, ale už jsem věděl, že by se mělo hlavně mluvit s lidmi. Ve stejném roce, kdy udělal pan docent Otáhal rozhovory s prominentními revolucionáři pro Bílou knihu, jsem vyzpovídal revolucionáře na Plzeňsku. Zkušenost lidí dává totiž dějinám úplně jiný rozměr...

Příště...

...se posuneme dál: pan Vaněk se pokusí jasně definovat, co je to orální historie, která je mnohým stále neznámá, budeme se soustředit na nezanedbatelné aktivity České asociace orální historie a dozvíte se o tom, co vás mnohé zajímá možná nejvíce: o novém magisterském oboru Orální historie, který se již od září 2008 začíná vyučovat na naší fakultě.

Marcela Kazdová

Studenti! Rozlučte se s IS, chystá se na vás SYSEL

Pokračování ze strany 1

Nikomu tedy nezmizí jediný ECTS kredit a FHS body budou jednoduše převedeny na své ekvivalenty v systému UK. Pokud by při přechodu došlo k nějaké chybě, má fakulta přislíbeno, že bude rychle napravena. Není tedy třeba se obávat úbytku kreditů, jako se nám stalo při přechodu na systém ECTS kreditů zhruba před rokem a čtvrt.

Přepsány budou veškeré studentské atestace od letního semestru 2007. Předpokládá se, že první týden v březnu nám budou zolesány maily s výzvou, abychom si zkontrolovali „sysla“ (tohle zní poněkud dvojsmyslně), jestli byly naše známky převedeny správně. V dubnu budou přepsány do nového systému registrace za letní semestr 2008 a 1. září 2008 začne registrace celé fakulty do nového systému. Starý systém bude po dopočítání stipendií odstaven 31. října. MOODLE by měl být spuštěn zároveň s novým systémem na začátku září.

25 tisíc registrací z jednoho systému do druhého?
Speciální poděkování patří Magdaleně Foffové, Jitce Štěpánkové, Tamaře Wheeler, Lence Pinzové, Kateřině Pollakové, Zuzaně Schreiberové, Tereze Šustkové, Františkovi Pincovi a Janu Černotovi. zdroj: <http://is.cuni.cz/studium>

Systémy v praxi

Měl jsem možnost podívat se na krátkou ukázkou systému UK. Ostatně to můžete i vy. Pokud vlastněte průkaz studenta (pokud nikoliv,

tak si ho co nejdříve opatřete – viz <http://www.cuni.cz/UK-1444.html>), tak si na adrese <https://ldap.cuni.cz/> nechte zaslat na mail vaše heslo a s ním se pak do sysla zalogujete na adrese is.cuni.cz/studium.

Na mě působil celkem čistě, přehledně a to je asi tak všechno, co o něm lze na první pohled říct. Vzhledem k tomu, že bude sloužit k organizaci, by s ním neměl být větší problém.

Více mě zajímal program MOODLE, protože průtrže dotazů a zoufalé nadávání na studijní situaci na diskusních fórech ISU se už tak nějak staly součástí naší fakultní kultury (a upřímně, není to dobrý pocit vědět, že ať jste na tom studijně jakkoliv, na fórech téměř vždy najdete někoho, kdo je na tom mnohem hůř?). Takovou malou ukázkou jsem našel na adrese moodle.org. I když bude FHS verze vypadat zřejmě jinak, zdá se to být solidní diskusní systém, na kterém se bude moct diskutovat a nadávat do aleluja. Je možné, že se v něm díky větší rozlehlosti tak trochu vytratí domácí pocit našeho známého ISU, ale myslím, že si časem všichni bez problémů zvykneme. Nakonec bych chtěl poděkovat doktoru Josefu Kružíkovi za pomoc při psaní článku.

Alan Tyl

Fakulta

Miroslav Vaněk: „Lidská zkušenost dává dějinám úplně jiný rozměr“ *pokračování*
Strana 4

Cestopis:

Laponsko: Až potkáte krávu s lopatkami, tak je to los
Strana 14

Fejeton:

Pro víc megapixelů šel
bys světa kraj...
Strana 18

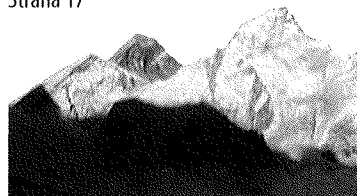
Kultura:

Rocky ani Rambo nepatří do
starého železa
Strana 19

Pozvánka:

Do palice Jinonice: pojďme na
velkolepý FHS večírek
Strana 9

Everest slaví 55. narozeniny.
Oslavme je s ním na Petříně!
Strana 17

První studentský ples FHS

„Milí čtenáři, vítáme tě na začátku našeho aprílového čísla. Není třeba zbytečných slov, směle otoč stránku, ať show může začít!“

foto: Filip Vachule

Miroslav Vaněk: „Udělal jsem na šest set rozhovorů a všechny byly zajímavé“

Minule jste měli ve vyprávění Doc. PaedDr. et Mgr. Miroslava Vaňka, PhD., vedoucího Centra orální historie a předsedy České asociace orální historie, možnost slyšet o jeho cestě k orální historii a studiích, které mu byly tehdejšími potentáty dost nepřijemňované. Dnes se dočtete o oboru samotném, problémech, které s metodou kvůli kulturním základům vznikají v Japonsku a vůbec v Asii, a natuknuté zůstává i téma Mezinárodní konference, která se snad při dobré konstelaci hvězd a Měsíce uskuteční v Praze už v létě roku 2010.

Zkušenost lidí dává totiž dějinám úplně jiný rozměr, rozměr přímo od toho člověka. Máme okolo sebe stále žijící lidi, kteří si pamatují jisté události, epizody, periody dějin starých pár desítek let dozadu. A tihle lidé jsou pro nás živým zdrojem poznání. Dřív se o tomto mluvilo jako o práci s pamětníky, že si něco pamatují a my jako vědci je vytěžíme a tím se dostaneme k tomu, jak to tehdy vypadalo. To samozřejmě pravda není. Je to tak, že lidé to budou vždycky interpretovat s tím, co o tom dnes ví, co si myslí, že by si o tom měli myslet, jsou tu média, panuje jiná společenská situace. Ale nám jde o to, že ti lidé pro nás představují tu subjektivitu, která je nám občas vyčítána, ale která je přesně tím, co hledáme. To znamená, jaké jsem měl emoce – bál jsem se, z čeho jsem se bál, z čeho jsem se radoval, jak jsem se tehdy rozhodoval... Metoda orální historie je už dnes na světových konferencích definována jako sto procentní interdisciplinární obor, otevřený historikům, etnologům, antropologům, psychologům, sociologům bez ohledu na pořadí, s tím, že každý obor si přináší své vlastní vidění, ale rozhovory můžou využít opravdu všichni.

Další podmínkou pro rozvoj oboru je dobré zprostředkování záznamové techniky. Magnetofony, video a další se především finančně zpřístupnily širším vrstvám, nejen naprostým specialistům, a dostaly se i mezi studenty.

V roce 2010 budeme snad v Praze pořádat největší konferenci humanitních vědců, jaká tu kdy po roce 89 byla. foto: www.coh.usd.cas.cz

„Čím víc rozhovorů bude, tím plastičtější dostaneme obrázek o tom, jak jsme žili, jak žijeme a dost možná i o tom, jak žít budeme.“

Další specifikum oboru je demokratizace dějin, která má dvě roviny. Jednak poskytuje historikům, etnologům aj. mimo univerzity a velká města prostor ke smysluplnému výzkumu v dané lokalitě – na malých městech, školách, v oblastních muzeích, v archívech. Díky tomu získáme cenné informace i o nějaké

malé neziskové organizaci, jako jsou třeba hasiči nebo zahrádkáři – prostě o občanské společnosti: jak se co rodilo, s jakými se potýkalo potížemi za minulého režimu a s jakými dnes. Čím víc takovýchhle sond mezi lidmi bude, tím plastičtější dostáváme obrázek o tom, jak jsme žili, jak žijeme dnes a dost možná i jak žít budeme.

Druhá rovina demokratizace je, že pokud nejsme zastánci teorie, jako že já nejsem, že dějiny tvoří jen vrcholné osobnosti, politici, kteří s námi šoupají jako s hracími figurkami a zachovávají se jen jejich rozhodnutí a ukládají se

v archívech – nesejde na tom, zda jsou to panovníci, králové, knížata, generální tajemník komunistické strany nebo dneska předseda vlády a jiní –, tak to dává prostor a rozměr, aby promluvil opravdu každý.

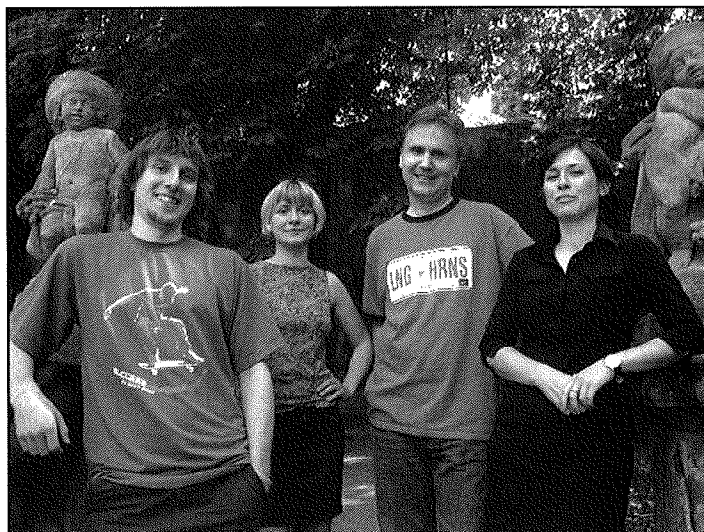
Čím víc rozhovorů udělám – dodnes jsem jich udělal dobrých pět set, šest set, tak vím, že o žádném z těch rozhovorů nemůžu říct, že by byl nezajímavý! Může být maximálně nevdařený, ale to bude spíš mojí vinou. Ale že by lidský osud jako takový byl nezajímavý, se prostě nestane. Dostávám se do stadia skutečné pokory ke každému člověku, který tady za sebou něco zanechává. Je jenom otázka vidění světa, jestli si řeknete, že ta zanechaná rýha je větší, nebo menší. Ale každý je svébytnou jednotkou a svým životem ovlivňuje společnost, lokalitu, zemi...

Orální historie právě zaznamenává svědectví lidí, kteří nám jsou ještě schopni vysvětlit nedávné jevy, periody nebo události. Nezbytnou podmínkou je fixovat tato svědectví na nahrávací technice, přepisovat a ukládat je, aby byla k dispozici v archívech. Hlavní silou orální historie je ale interpretace rozhovorů. Jde především o jejich pochopení!

„Studentům vždy říkám: jestli máte nějaké nesrovnalosti mezi písemnými a orálními prameny, tak nikdy neupřednostňujte ty písemné! Nikde není dáno, že tam musí být pravda.“

Nejde o to, získat fakta, respektive ne vždy, protože soudobé dějiny mají řadu bílých míst. Ale skutečně jde nejvíce o subjektivitu člověka; zajímáme se o to, jak se člověk v té které době rozhodl a co při tom cítil. Naše privilegium je právě hledání subjektivity, což nám právě mnozí vyčítají. Pak se dostaneme až k legrační tezi, že pohled na dějiny je subjektivní a prameny jsou objektivní. To je ale hloupost. Prameny taky někdo psal, vznikaly v určité době, kupříkladu nesvobody, některé věci tam jsou tudíž zapsané a některé ne. Musím je kriticky hodnotit, stejně jako jakékoliv jiné.

Když jsme mluvili s jedním profesorem z Washingtonu, Danem

Nám teď přišla nabídka z Oxford University Press, udělat článek do Handbooku Oral History pro příští rok. Pro mě je to něco, jako kdyby šel na rockový koncert a potkal se tam s Mickem Jaggerem a Led Zepelin. foto: www.coh.usd.cas.cz

Ritchiem, autorem Oral History Handbook, tak mi povídal: „Svým studentům vždy říkám, jestli máte nějaké nesrovnalosti mezi písemnými a orálními prameny, tak nikdy neupřednostňujte ty písemné! Nikde není dáno, že tam musí být pravda, že je to o úroveň víc...“ V podstatě záleží jen na přístupu konkrétního člověka a na jeho otevřenosti.

Lidská paměť samozřejmě selhává a vytěšňuje nepříjemné vzpomínky, ale u písemností jsou zase jiné problémy, když se dochovaly například jen torza apod. Anebo je hloupost, když nám vnucují, že pravda o naší minulosti je uložena v archivu státní bezpečnosti... to by znamenalo, že by Státní bezpečnost, o které si myslím to nejhorší, v podstatě zase zvítězila. Jestli řeknu, že tahle šílená organizace uchovává pravdu, tak je to pro mě výsledek po roce 89 naprosto strašný. Vůbec ovšem neříkám, že by se ty archiváře neměly zkoumat! To v žádném případě, naopak! Ale jestliže těm soudobým dějinám mám porozumět, musím brát všechny přístupné a otevřené zdroje! Nesmí se upřednostňovat ani jeden.

Já sám nemám úzké vidění světa, píšu knihy, které jsou založeny na klasických písemných pramenech. Ale vzhledem k tomu, že se tu o orální historii ještě nic moc neví, tak má člověk jistou tendenci ji prosazovat a obhajovat. Pořád totiž přicházely nějaké útočné argumenty, ale dnes myslím máme tuhle bitvu už vyhranou.

V roce 2010 budeme snad v Praze pořádat největší konferenci humanitních vědců, jaká tu kdy po roce 89 byla, tisíc lidí ze sedmdesáti států světa, kteří s oral history už pracují desítky let a ukáží nám perspektivu vidění z vnějšku, to považují za strašně důležité, protože nevidíme jen tu naši upatlanou, těžkopádnou kotlinku, ale uvidíme i problémy, které sužují třeba Afriku nebo Jižní Ameriku, polototalitní režimy, kde orální historie má obrovskou sílu, protože se jedná o nezávislý výzkum, a navíc bojuje proti oficiální státní historiografii, kde sice můžou pracovat, ale nikdo o nich neví, nedostanou se do médií... Důležitá poučení jistě přináší i američtí historikové, jejichž přístup je opravdu široce otevřený, nebo Němci, kteří se více přiklánějí k propojení s písemnými prameny, čemuž jsem nakloněn i já...

Samozřejmě na tom nejsme tak dobře, jako třeba Anglie, Austrálie, Jižní Amerika, Nový Zéland, ale jsou na tom jiné státy i hůř, jako například Japonko, kde je oral history naprosto neuznávaná a výzkum je opravdu těžký, protože jejich silně hierarchizovaná společnost má vidění světa takové, že prostě věří, že dějiny tvoří jen ti nejvyšší, ti vyvolení a ti vypráví své příběhy a ostatní lidé zůstávají upozaděni.

Jedna kolegyně z Japonska mi vykládala, jak na univerzitě dělají druháci interview s třetáky, kteří byli půl roku v Anglii na stáži, o kulturním šoku a evropském prostředí a ti studenti oslovovali své „narratory“ jako paní nebo pane, vůbec ne jménem. Hierarchie je tam i na škole prostě tak striktně dodržena, že se nikdy nepřejde do těch kolegiálních vztahů a existuje strašně moc věcí, na které je neslušné se ptát... To je ale kulturní problém.

„Nabídka publikovat v Oral History Handbook je jako potkat na koncertě Micka Jaggera.“

Nám teď přišla nabídka z Oxford University Press, udělat článek do Handbooku Oral History pro příští rok. Pro mě je to něco, jako kdyby šel na rockový koncert a potkal se tam s Mickem Jaggerem a Led Zeppelin. Je to pocta, protože tam publikují ty největší veličiny, jako Alexandr Portelli, Paul Thompson, všichni, které jsem vždy jen citoval, v posledních dvou letech i potkával na mezinárodních konferencích a loni si je už i nahrál.

Je to ale úplně jiný rozměr, protože v té knize budu jediným zástupcem východní a střední Evropy vedle tradičních účastníků – Anglie, Ameriky, Itálie a Austrálie. Je skvělé, že si všimli, že tu něco takového děláme, že jedna škola je tomuhle oboru natolik otevřená, že ho nechá konečně vyučovat a dá nám vystudované orální historiky...

Jaká škola to asi je? Máte tušení? Nebo vůbec nevíte? Máte vynikající příležitost dozvědět se vše včetně opravdových „pikošek“ už v příštím čísle Humra, kde bude povídání opět pokračovat.

Marcela Kazdová

Akademické okénko aneb jak to chodí v senátu FHS

Pokračování ze strany 2

V rozumné míře by taková místnost měla být využívat i bez přimluvy senátu – osobně jsem se do třetího patra zběžně podíval a studentskou místnost našel zamknutou, takže tohle je možná potřeba trochu prozkoumat. Každopádně by podle pana děkana neměl být problém v nové budově zařídit něco podobného.

Senátorka Hedvika Novotná nakoukla téma písemných prací slovenských studentů. Jak jsem debatě porozuměl, momentálně je to na dohodě mezi kantory a studenty, někteří kantoři slovenštinu neovládají, jiným nevdá. Kdyby se toto upravilo oficiálními pravidly, pravděpodobně by to vyznělo v neprospěch slovenských studentů, takže se zdá být lepší nechat to v nynější formě na osobní domluvě.

Rád bych se také zmínil o mém příspěvku do debaty, protože ten je zároveň pozváním na novou akci. V brzké době hodlám založit na FHS bubnovací kroužek, jako další příspěvek do našeho utěšeně rostoucího repertoáru kulturních akcí. Měla by to být akce jak pro lidi, kteří na buben hrají a chtějí cvičit, tak pro ty, kteří si chtějí jen zrelaxovat a uvolnit se při troše rytmů. A když bude zájem, přidám i nějaké zajímavé šamanské prvky. V senátu jsem požádal o prostory a podle pana děkana nebude problém nějaké na Hůrce sehnat. Sledujte tedy další měsíc diskuzi a vývěsku, kde bych měl oznámit první termín setkání.

Případní zájemci mi prosím napište na 11466@mail.fhs.cuni.cz, abych věděl, pro kolik lidí mám zhruba shánět místnost.

Alan Tyl

INZERCE

VYŠEHRAĐ SPOL. S R.O.
NAKLADATELSTVÍ PUBLISHERS LTD.

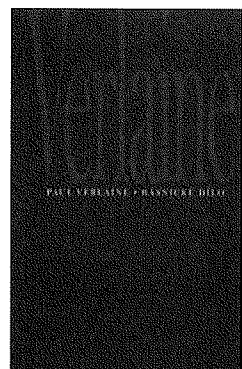
František Emmert

Rok 1968 v Československu

Knihy F. Emmerta věrně zachycuje atmosféru Pražského jara, srpnové okupace i roku 1969. Historický komentář je doplněn poznámkami, chronologickými přehledy, medailonky, dobovými dokumenty, novinovými články, letáky a fotografiemi. Zvláštností knihy jsou kapsy s kopiemi novin, letáků, výzev proti okupaci a historických dokumentů (Dva tisíce slov, Moskevský protokol). CD s autentickými rozhlasovými nahrávkami ze srpnových dnů. Váz., 64 s., 998 Kč

Paul Verlaine Básnické dílo

Svazek obsahuje kompletní dílo prokletého básníka Paula Verlaine v překladu Gustava Francla. Překlad Verlainova díla je vskutku významným počinem a stane se obohacením literárního fondu překladových děl. Paul Verlaine se svým dílem upoutává čtenáře dlouhá desetiletí a do jedinečného světa poezie uvádí stále nové a nové čtenáře. Také ovlivnil i další generace nejen francouzských poetů, ale i celou řadu autorů evropských. Váz., 776 s., 498 Kč

Kompletní nabídka na www.ivysehrad.cz – sleva 15 %